

## מראי מקומות- בבא בתרא קמ"ו

**אולם** עמהן, וכמבואר בברייתא בגמ'.  
ע' בתוס' דכ' דמרובין דסיפא היינו שאין עשויין ליבלות, ומועטין היינו עשויין ליבלות. ולפ"ז, רישא דמתני' מיירי בששלח סבלונות העשויין ליבלות דוקא, דאז נגבין אם לא אכל דינר בסעודת חתן, אבל בנכסים שאין עשויין ליבלות, הדין הוא שנגבין אפי' אם אכל דינר בסעודת חתן. וע' במהרש"א בביאור דברי התוס', ובמה שהכריחם לפרש דלא כהרשב"ם.

**ד) שבה סבלונות מהו- ע' בריטב"א** דביאר דכל השאלה הוא רק באכלוס, אבל היכא דהם בעין ודאי חוזרין אותן בעין, וכל היכא דאיתא ברשותי' איתא וברשותי' שבת. והשאלה היא דמספקין אם אמרי' דכל זמן שלא אכל שם פקדון הם גביהו, וכשאכלוס הו"ל שולח יד בפקדון ומשלמים כשעת האכילה, או דלמא כיון שהיו סבורין שיתקיימו הנישואין, א"כ כשאכלו ברשות אכלו, ולכן הו"ל כאתבר ממילא דמשלם כדמעיקרא.

**ה) או דלמא כיון דאי אבדי או מגנבי בעי שלומי לי', ברשותא דידה שבוח- הק' הקובץ שעורים (תק"ט), מ"ש ממתנה ע"מ להחזיר דאינו חייב בגו"א. ולמאי דבעי למימר דהשבח שלה משום דגוף הדבר שלה, ולכן מה שחייבת להחזירה הוא רק בתורת חוב, א"כ מאי איריא גו"א, אפי' באונסין תתחייב, והניח בקו'.**

**ו) בעי רבא, סבלונות העשויין ליבלות ולא בלו מהו- פי' הרשב"ם,** סבלונות העשויין ליבלות, דאמרן דלא הדרי אם לא בלו בשעת חזרה, אותן שאין עשויין ליבלות מי הדרי עמהן או לא. ויש לעי', למה פי' הרשב"ם דמיירי שהי' ג"כ סבלונות שאין עשויין ליבלות עם הסבלונות העשויין ליבלות, הו"ל לפרש האבעיא רק כלפי אותן העשויין ליבלות גופייהו. ופי' המהרש"א דכוונת הרשב"ם לפרש דבכה"ג דמחזירין עשויין ליבלות עם האינן עשויין ליבלות נמי שואל

**א) ואכל שם סעודת חתן- ובביאור מהו "סעודת חתן", ע' בר' יונה דכ' בתוך דבריו דהיינו סעודה שעושין לשמחת סבלונות.**

**ב) ואכל שם סעודת חתן- כ' הטור (אבן העזר נ', ג'),** "אם אכל או שתה בבית המיו שוה דינר כששלחם, שכך דרך להאכילו כששולח הדורון, וכו'". וכ' הבית יוסף דמשמע מדברי הטור דאם לא אכל כששלחם, אע"פ שאכל אח"כ, מ"מ הדרי, וכ' הב"י שאינו יודע מנין להטור דין זה. וכ' דאולי ס"ל להטור דע"י אכילה דשעת שליחת הסבלונות, מתוך אותה שמחה גמר ומחיל הסבלונות, אבל לא ע"י אכילה דבתר הכי. וכ' עוד דאפשר דס"ל להטור דגם ע"י אכילה דאח"כ מחיל, ומה שנקט "כששלחם" לאו דוקא, ואורחא דמילתא נקט. וע' בב"ח (ג') שכ' דלמד הטור כן ממה דשאל הגמ' הוא תנן, שלוחו מאי, דמשמע דהוא דומיא דשלוחו, ובשלוחו פשוט הוא דדוקא כשהאכילו לשליח בשעה שהביא דורון, דאיכא למימר דמחמת חיבה ושמחה שהאכילו לשלוחו כשהביא הדורון, דחביב עליהם הדורון, מחל גם הוא הסבלונות, דשלא בשעה שהביא הדורון, שוב אינו שלוחו, ואין כאן רמז חיבה, ולמה ימחול, א"כ מסתמא גם באכל הוא צריך לפרש כן.

**ג) שלח סבלונות מרובין שיחזרו עמה וכו'- פי' הרשב"ם** דזהו ציור אחר מרישא דמתני'. כלומר, דבסיפא דמתני' מחלקין בין אם שלח ע"מ שיחזירו עמה לבית בעלה או ע"מ שישתמשו עמה בבית אביה. וע"ז כ' הרשב"ם דרישא דמתני' מיירי בסבלונות סתם, ובזה מחלקין בין אם אכל בבית חמיו או לא, משא"כ בסיפא דמתני', דאמר בפירוש אם דעתו שיחזרו עמה לבית בעלה או לא, בזה אין חילוק אם אכל שוה דינר בסעודת חתן, ורק היכא דשלח סתם יש לתלותו באם אכל דינר בסעודת חתן. עוד כ' הרשב"ם דמתני', בין ברישא ובין בסיפא, מיירי בסבלונות העשויין ליבלות, אבל אם אין עשויין ליבלות, אז הדרי אע"פ שלא אכל

לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו קיימת- (י)  
דהיינו, דאם עמד חוזר, ומבואר בגמ' דטעם  
הדבר הוא משום דאזלי בתר אומדנא,  
ואמדינן דעתו דודאי לא הי' כוונתו ליתן כל  
נכסיו אלא משום דסבר שימות מחמת חולי  
זה, וא"כ אם לא ימות, ודאי רוצה לחזור.  
והק' הקהלות יעקב (מ"א), למה צריך  
לאומדנא בכלל, הרי כל דין זה דמתנת שכיב  
מרע הוא תקנת חכמים, ומבואר לעיל (קלז).  
דמתנת שכיב מרע אינו חל אלא לאחר מיתה.  
וא"כ, הרי ודאי יכול לחזור, שהרי לא חל  
הקנין עד לאחר מיתה, וכמו כל מקום שיכול  
לחזור היכא דעדיין לא חל הקנין, לכאור' יהי'  
צריך להיות כאן, וא"כ למה צריך סברת  
אומדנא כדי לחזור. ותי' דמה דאמר' דיכול  
לחזור קודם שחל הקנין, כל זה שייך רק  
היכא דלא עשה הקנין באופן שיהי' חל  
מעכשיו לאחר מיתתו. אבל היכא דעשה  
באופן שיהי' חל הקנין מעכשיו, א"כ באמת  
אינו יכול לחזור, דלאחר זמן שנתקיים התנאי,  
הדין הוא דקנה למפרע, ואינו יכול לחזור.  
וא"כ, יצא דמה דאינו יכול לחזור, היינו רק  
משום דאומדנא הוא דיהי' רוצה לחזור אם  
לא ימות מחולי זה.

(יא) מאן תנא דאזיל בתר אומדנא, וכו'- כ' תוס',  
צ"ע אי שייכא הך מילתא בדברים שבלב  
אינם דברים. וע' במש"כ בתוס' בקידושין  
(מט:), דאף דקיי"ל דדברים שבלב אינם  
דברים, מ"מ יש דברים דלא בעינן אפי' גילוי  
מילתא, דאנו אומדין דכך הי' דעתו, ואי"ז  
סתירה למה דאמר' דדברים שבלב אינם  
דברים.

הגמ', וכמבואר מפשיטות הגמ', ולכן פי'  
הרשב"ם שאלת הגמ' גם בכה"ג.

(ז) ת"ש סבלונות מועטין שתשתמש בהן והיא  
בבית אביה- ע' מה שהק' הריטב"א מכאן  
לשי' הרשב"ם במתני', דהסיפא מיירי  
בדפירש אם ללכת עמה לבית בעלה, או  
להשתמש בבית אביה, ואין חילוק בכלל בין  
בלו ללא בלו, דא"כ איך מביאין רא' משם  
להשאלה, ע"ש מש"כ בזה.

(ח) ואיבעית אימא, דאי טעין טענתי טענה- פי'  
הרשב"ם, אי הדרי סבלונות וטעין יין ושמן  
שלחתי לך בעצרת, לא הוחזק בדאי בכך  
והדרי לי'. פי' הרש"ש, דאין כוונת הרשב"ם  
לומר דמהדרי לי' ע"פ טענתו, אלא מיירי  
דהא טעין כן והם מודו במקצת ועל השאר  
אומרים לא ידענא, דאמר' דחייבין שבועה  
ומתוך שאינו יכול לישבע משלם, ואינו  
חשיב בדאי בטענה זו, ולכן שפיר חייבין  
לשלם לו.

(ט) הואיל ולא נכנס אחריה אלא לבודקה, מתה  
אינו יורשה- פי' הרשב"ם דמשמע מלשון זה  
דהיתה ארוסה, והנדון הי' אם הי' כוונתו  
לעשות נישואין בהכנסה זו לחורבה או לא.  
אולם הרשב"ם הק' ע"ז דאפי' בא עליה בימי  
אירוסין אי"ז נישואין. ולכן הוא ביאר דמיירי  
בנשואה, ואמרו חכמים דהואיל ונכנס שם  
כדי לבודקה, א"כ אינו יורשה, דכיון דהי'  
דעתו לגרשה, ומתה קודם שנתפייסו, אינו  
זוכה בירושה. וכ' המהרש"א דלפי פי'  
הרשב"ם צריך לומר על כרחך דמיירי  
דבאמת מצא תותרנית, דאל"כ הרי באמת לא  
הי' דעתו לגרשה, וא"כ למה לא יירשנה.  
וע"ע ברמב"ן דהק' כן על הרשב"ם, דהא לא  
נתן עיניו לגרשה, אלא רק לבודקה, וכמה קו'  
אחרות, ולכן פי' דמיירי בארוסה, וכפי' תוס'  
בשם ר' יעקב. וע"ע בריטב"א, שהק' דהא  
אנן בירושה עסקינן, ולא בפירות, ומה לי  
דיש קטטה, הא לא מצינו ענין של קטטה  
אלא לענין פירות, ולא לענין ירושה, בין אם  
ירושה דאורייתא או דרבנן, וגם הוא פי'  
דבארוסה מיירי.